ACTIVITATEA ORGANIZAŢIILOR INTERNAŢIONALE ÎN DOMENIUL PROTECŢIEI DREPTURILOR COPIILOR ÎN CONTEXTUL CONFLICTELOR ARMATE: CAZUL UNICEF

Mădălina MOVILEANU

CZU: 327.5:341.231.14-053.2 movileanu.m0@gmail.com

The paper highlights the importance of protecting children's rights in armed conflicts and the crucial role of international organizations like UNICEF. Conflicts dramatically affect children, often turning them into refugees or victims of exploitation. Especially girls face heightened risk of sexual violence. UNICEF and other organizations have the responsibility to protect children's rights under international law. Understanding the challenges and developing effective strategies for child protection is essential.

Lucrarea evidenţiază importanţa protejării drepturilor copiilor în contextul conflictelor armate, subliniind rolul crucial al organizaţiilor internaţionale, precum UNICEF. Persistenţa şi complexitatea conflictelor armate afectează dramatic viaţa copiilor, aceştia fiind adesea forţaţi să devină refugiaţi sau victime ale exploatării şi violenţei. În special, fetele sunt supuse riscului crescut de violenţă sexuală şi trafic. UNICEF şi alte organizaţii internaţionale au responsabilitatea morală şi umanitară de a proteja drepturile copiilor, reglementate de dreptul internaţional umanitar, inclusiv de Convenţia ONU privind Drepturile Copilului. Lucrarea subliniază necesitatea de a înţelege provocările întâmpinate de organizaţiile internaţionale şi de a dezvolta strategii eficiente pentru protecţia copiilor în situaţii de criză, contribuind astfel la construirea unor societăţi mai stabile şi durabile.

Organizaţiile internaţionale, drepturile copiilor şi conflictele armate sunt interconectate printr-un cadru de norme juridice şi instituţii care urmăresc protejarea drepturilor fundamentale şi menţinerea păcii şi securităţii globale. *Organizaţiile internaţionale* sunt entităţi formate prin tratate între state suverane, având o personalitate juridică distinctă şi obiectivul de a facilita cooperarea internaţională. Definiţia clasică, oferită de *Fitzmaurice G*, subliniază că aceste organizaţii sunt constituite prin tratate, au o constituţie specifică şi organe comune, fiind capabile să acţioneze independent de statele membre [1, p. 426]. Diverse teorii ale relaţiilor internaţionale, precum realismul şi liberalismul, oferă perspective diferite asupra rolului şi importanţei acestor organizaţii. Realiştii le văd ca instrumente pentru atingerea obiectivelor naţionale de securitate, în timp ce liberalii le percep ca arhitecţi ai guvernării globale şi promotori ai cooperării internaţionale[2, p. 59].

Drepturile copiilor au evoluat semnificativ, fiind recunoscute mai întâi în contextul protecţiei şi, ulterior, ca drepturi depline în sine. Recunoaşterea internaţională

a acestor drepturi a început cu Declarația de la Geneva din 1924 [3] și a culminat cu adoptarea Convenției cu privire la Drepturile Copilului în 1989 [4]. Convenția stipulează drepturi esențiale precum dreptul la supraviețuire, dezvoltare, identitate, libertate de exprimare și protecție împotriva exploatării. Aceasta evidențiază importanța protecției copilului atât în timp de pace, cât și în contextul conflictelor armate. În clasificarea termenului ,,copil", cercetătorii sunt unanimi: în dreptul internațional, copilul articolul 1, este definit ca orice ființă umană până la împlinirea vârstei de 18 ani, dacă prin legea aplicabilă acelei persoane, nu devine major mai devreme [5].

Conflictul armat nu se manifestă spontan, ci se constituie ca rezultat al unei crize, reprezentând atât apogeul acesteia, cât și un potențial punct de pornire pentru o altă criză ulterioară [6, p. 61]. Din punct de vedere definițional, conflictul armat implică participarea a minimum două părți care utilizează forța militară pentru a rezolva o dispută existentă între ele.

Structura legislativă și instituțională a activității organizațiilor internaționale în domeniul protecției drepturilor copiilor, cu accent pe rolul și funcționarea organizațiilor precum CICR, Salvați Copiii și UNICEF, sunt definite de cadrele juridice precum tratatele și statutele, iar abilitățile lor se împart între normative și operaționale. CICR, bazându-se pe Convențiile de la Geneva și Statutul Mișcării Internaționale a Crucii Roșii și Semilunii Roșii, protejează și asistă victimele conflictelor armate. Salvați Copiii, cu rețeaua sa globală, se angajează în promovarea drepturilor copiilor și implementarea Convenției cu privire la drepturile copilului. UNICEF, recunoscută ca organ subsidiar al Adunării Generale a ONU, își concentrează eforturile pe protejarea și dezvoltarea copiilor, aderând la obiective precum reducerea mortalității infantile și asigurarea accesului la educație.

În special în cursul ultimului deceniu, un număr alarmant de 300.000 de minori au fost recrutați în calitate de combatanți, predominant de către entități extremiste, în cadrul conflictelor armate care au avut loc în această perioadă [7, p. 170]. Pentru a aborda aceste provocări, UNICEF a adoptat o perspectivă inovatoare, numită ,,*copiii ca zonă a păcii*", care promovează inițiative precum ,,*zilele de viață pașnică*" și ,,*coridoarele de pace*" în regiunile afectate de conflicte armate [8, p. 100]. Protecția internațională a drepturilor copilului este realizată printr-o serie de direcții: dezvoltarea declarațiilor, rezoluțiilor și convențiilor în vederea elaborării standardelor internaționale în domeniul drepturilor copilului; crearea unui organism special de control pentru protecția drepturilor copilului; facilitarea alinierii legislației naționale la obligațiile internaționale; furnizarea de asistență internațională prin intermediul UNICEF [9, p. 54].

Există *patru modalități* principale prin care UNICEF intervine pentru a asista copiii în situațiile de conflict armat:

În primul rând, mecanismul de implicare rapid al UNICEF este fundamental în capacitatea sa de a furniza asistență de urgență copiilor afectați. De exemplu, în Irak, în anul 2017, UNICEF a reușit să ajungă la aproximativ 1,3 milioane de copii, furnizându-le provizii [10].

În al doilea rând, UNICEF adoptă o abordare strategică pe termen lung, care depăşeşte necesităţile imediate generate de situaţiile de urgenţă. În Siria, de exemplu, organizaţia a sprijinit procesul de reabilitare a infrastructurii de apă, canalizare şi igienă în 558 de şcoli din întreaga ţară în anul 2017, beneficiind aproape 384.000 de elevi [11].

În al treilea rând, UNICEF pune accent pe colaborarea apolitică cu toate părţile implicate în conflicte, un aspect esenţial pentru negocierea accesului umanitar şi pentru construirea încrederii reciproce [12]. Această abordare este crucială, deoarece UNICEF îşi propune să servească interesele şi nevoile copiilor fără a fi implicată în dinamica politică a conflictului.

În sfârşit, UNICEF dezvoltă parteneriate extinse pentru a asigura că ajutorul său ajunge la copiii afectaţi de conflicte. În anul 2017, organizaţia a colaborat cu un total de 1.328 de parteneri din sectorul societăţii civile pentru a-şi amplifica impactul umanitar şi pentru a sprijini copiii în nevoie [13].

Prin intermediul acestor eforturi coordonate şi strategice, UNICEF îşi consolidează angajamentul de a oferi protecţie şi asistenţă copiilor afectaţi de conflictele armate, contribuind la ameliorarea situaţiei acestora şi la promovarea unui viitor mai sigur şi mai prosper pentru aceştia.

În ceea ce priveşte *sugestiile* pentru optimizarea angajamentului UNICEF în protejarea drepturilor copiilor în contextul conflictelor armate, iată câteva *propuneri* pe care le putem aduce în discuţie: dezvoltarea unui sistem robust pentru protecţia copiilor în conflicte, inclusiv date precise şi infrastructură adecvată pentru monitorizare şi raportare. Participarea copiilor şi identificarea timpurie a escaladării violenţei sunt esenţiale; solicitarea Consiliului de Securitate al ONU să impună sancţiuni împotriva guvernelor şi grupurilor armate care încalcă drepturile copiilor, inclusiv restricţii de călătorie şi comerţ cu arme, susţinute de acţiuni concrete pentru responsabilizarea părţilor implicate; întărirea capacităţilor guvernelor de a aplica legile împotriva utilizării şi recrutării copiilor în conflicte, inclusiv prin formare şi consolidarea sistemelor judiciare; realizarea unui studiu cantitativ asupra impactului conflictelor armate asupra copiilor pentru dezvoltarea de politici şi programe eficiente de protecţie.

Referinţe :

1. JURA, C. 271 organizaţii internaţionale interguvernamentale. Bucureşti: C.H.Bek, 2013. 426 p.
2. STERPU, V. Teoretizarea organizaţiilor internaţionale. În: Revista de Filosofie, Sociologie şi Ştiinţe Politice, nr. 3(178), 2018, p. 59. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/69760.
3. Declaraţia de la Geneva privind drepturile copilului. 26 noiembrie 1924. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://independentul.com/2020/11/26/26-noiembrie-1924-declaratia-de-la-geneva-privind-drepturile-copilului/.
4. Convenţia cu privire la drepturile copilului. 20 noiembrie 1989. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf.

5. Convenția cu privire la drepturile copilului. 20 noiembrie 1989. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://www.unicef.org/moldova/media/1401/file/Conventia-cu-privire-la-drepturile-copilului.pdf.
6. MUREŞAN, M. Criza, conflictul, războiul. București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I", 2007, p. 61. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://gheorghevaduva.ro/Altevolume/crizaconfictrazaboi1.pdf.
7. United Nations. Promotion and Protection of the Rights of Children. Resolution adopted by the General Assembly. A/RES/39/221, 1984, p. 170. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://documents.un.org/doc/resolution/gen/nr0/461/99/pdf/nr046199.pdf?token=H961ZlD1hVKJyFy5Fn&fe=true.
8. БОГАТЫРЕВ, А.Г. Конвенции по борьбе с преступлениями международного характера: Учебное пособие. Москва: МВШМ МВД СССР, 1990, с. 100.
9. СТАРОВОЙТОВ, О.М. Становление и развитие международной защиты прав ребенка. Белорусский журнал международного права и международных отношений, № 5, 1998, с. 54.
10. UNICEF. Lupta pentru drepturile copiilor în conflictele armate. 26.06.2018. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://www.unicef.org/stories/fighting-rights-children-armed-conflict.
11. UNICEF. Lupta pentru drepturile copiilor în conflictele armate. 26.06.2018. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://www.unicef.org/stories/fighting-rights-children-armed-conflict.
12. UNICEF. Lupta pentru drepturile copiilor în conflictele armate. 26.06.2018. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://www.unicef.org/stories/fighting-rights-children-armed-conflict.
13. UNICEF. Lupta pentru drepturile copiilor în conflictele armate. 26.06.2018. [Accesat 03.05.2024]. Disponibil: https://www.unicef.org/stories/fighting-rights-children-armed-conflict.

Recomandat
***Veronica ROTARU**, dr., conf. univ.*